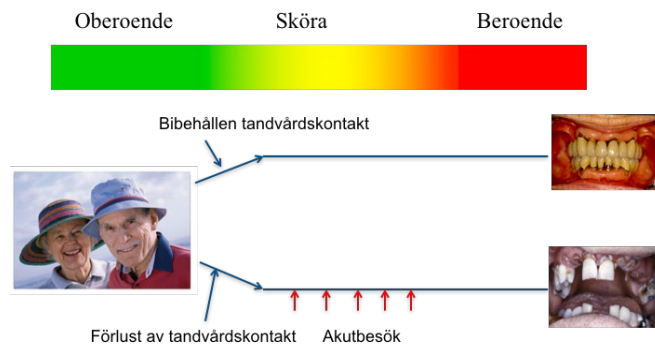

Validering och reliabilitetstestning av ett instrument för att bedöma sköra äldre personers förmåga till egenvård avseende munhygien - ett Oral Hygiene Ability Index (OHAI)

Funktionellt oberoende äldre personer i Sverige har oftast egna tänder och god munhälsa. De kvarvarande tänderna är många gånger kraftigt restaurerade och försedda eller ersatta med komplicerade protetiska konstruktioner som kan vara svåra att sköta.

När den äldre personen blir skör eller funktionellt beroende ökar risken för ohälsa i munnen väsentligt. Många förlorar även i detta skede en tidigare regelbunden tandvårdskontakt. Kombinationen av bristande förmåga att sköta sin munhygien och ett ökat antal riskfaktorer som salivhämmande läkemedel, kostförändringar, minskad oral motorik mm. återspeglas i en försämrad tandhälsa.

Många av dessa faktorer ingår i det spektra personer med nedsatt kognition drabbas av.

Mycket tyder på att de sköra äldres förutsättningar att själv sköta sin munhygien överskattas inom tandvårds- och omvårdnadsverksamhet.

I vård och omsorg använder man sig ofta av olika ADL-index (Activities of Daily Living) för att bedöma personers förmåga att klara sitt dagliga liv. Inget av dem har munvård som bedömningskriterium. Det saknas därmed ett allsidigt instrument som bedömer förmåga till munvård utifrån den äldre/sköra personens hela situation, individens förmåga/förutsättningar att sköta sin munhygien och det eventuella behovet av individuellt stöd och hjälp med den dagliga munvården.

Projektets övergripande syfte är att utveckla och utvärdera ett instrument för att bedöma en individs förmåga/förutsättning till egenvård samt eventuellt behov av hjälp och stöd att sköta den dagliga munvården, ett Oral Hygiene Ability Index (OHAI).

Instrumentet är nu utvecklat och har i en pilotundersökning testats med kvalitativ och kvantitativ metodik. I Studie 3 (som kommer att ta lite längre tid pga. Corona pandemin) validitets och reliabilitets testas OHAI i ett större urval av försökspersoner.

- I. Personer ≥ 65 år med minnesstörning. Visst samarbete med Demensföreningen i Stenungsund (n=50).
- II. Personer ≥ 65 år med neurologiska funktionsnedsättningar som Parkinsons sjukdom och stroke (n=50)
- III. Friska äldre kontroller ≥ 65 år (n=50)

Utvecklingen av OHAI har hög relevans för att skapa förutsättning för en positiv munhälsoutveckling hos individer med funktionsbegränsningar som påverkar förmågan att utföra egenvård. Ett instrument av typen OHAI saknas idag och skulle kunna bli ett värdefullt hjälpmedel för att identifiera orsaker till brister i förmåga till egenvård och tydliggöra behov av stöd.

Projektet är ett samarbete mellan Folk tandvården i VG-region, Intuitionen för Odontologi och Institutionen för Klinisk neurovetenskap vid Sahlgrenska akademien, GU samt Sektionen för hälsa och samhälle vid Högskolan Kristianstad och projektets medarbetare har en samlad kompetens i oral hälsa, prevention, gerodontologi, äldrevård, omsorg, ADL och mätmetodik.